

פ ר ט י כ ל

מישיבה יג' של הועדה לשרותים צבוריים
ביום ג' ז' באב תש"ט (2.8.49)
שעה 10.30

חברי הועדה:

נוכחים:

- 1. גיל יעקב
- 2. טביב אברהם
- 3. למדן חנה
- 4. כהן מגורי חיים
- 5. נצר דבורה
- 6. רקנטי אברהם
- 7. הרב שאג
- 8. תבורי אפרים

מוזמנים:

- 1. ד"ר מאיר - מנהל משרד הבריאות
- 2. ד"ר ליכטיג - משרד הבריאות
- 3. ד"ר אוסטר - משרד הבריאות
- 4. הגב' דבורה יפן - מזכירת הארגון הארצי של האחיות.

נעדרים:

- 1. ברץ יוסף
- 2. גניחובסקי א.מ.
- 3. דרורי חסיה
- 4. הרפז נטע
- 5. ניר נחום
- 6. פרמינגר אליעזר
- 7. שרייבמן ראובן

א. רקנטי

חיו"ר:

סדר היום: בעית גיוס האחיות - סקירה מאת הגב' דבורה יפן ודיון כללי.

חיו"ר א. רקנטי: אני שמח שהגב' יפן נענתה להזמנתנו

והיינו רוצים לשמוע ממנה הסברים

בקשר לאותו מכתב שנשלח ע"י ארגון האחיות בדבר צו הגיוס, ואשר לדעתנו

חוכנו פוגע ואינו הולם חשובה של ארגון צבורי לצו שהוצא ע"י הכנסת.

אנו החפלאנו שארגון האחיות מצא לנכון להגיב בסגנון כזה על הצו שהוצא

לאור הצרכים הדחופים והחיוניים בקשר לשפור השרות הרפואי במחנות.

הגב' ד. יפן:

אין אנו רואות כל פגיעה במכתב זה.

עלינו רובצת דאגה עמוקה בקשר לפתרון

הבעיה הזאת. חפקירנו הוא כפול ואיש לא יוכל להכחיש כי החפקיר הראשון שלקחנו לעצמנו היה - להמציא את האחיות. לא צאצא בנו האשמה שמספר מצומצם של אחיות נדרש להרחיב, או יותר נכון מספר מצומצם של אחיות נדרש למלא חפקירים החולכים ומתרבים בשעת-חירום זו. בשעתו היחה לנו ישיבה שבה החלטנו על עריכת מפקד של אחיות הנמצאות בארץ. ערכנו את מפקד הכחות העומדים לרשותנו, ולא בנו האשמה על הכשלון בשטח זה. לדעתנו כרוך הכשלון בצו שהוצא. הצו היה אישי ויחד עם זאת איימו בהטלת סנקציות באם החברות לא תופענה. למרות הצו הזה הופיעו רק 50%, והחלק הזה שהופיע הביא עמו די הוכחות שבמצב הקיים איננו יכול לחזור לעבודה. בתל-אביב למשל, נשלחו כ-300 הזמנות לאחיות, מהן הופיעו רק 120. מ-120 אלה 99% הביאו עמן הוכחות מספיקות בהחלט שאינן יכולות להיענות לצו. ורק אחוז אחד נחקבל. אנו רואות בזה איפוא כשלון מוחלט לצו שהוצא. ארגון האחיות אינו מעוניין פחות ממשרד הבריאות הממשלתי לפתור את הבעיה החמורה של חוסר אחיות.

אי אפשר להאשים את ארגון האחיות שהוא הוא

אשר הכשיל את הצו, דבר זה אינו נכון בהחלט. עוד בשנת 1948 ערכנו מפקד של האחיות הנמצאות בארץ. נפקדו אז 2000 חברות. ארגון האחיות הוא אשר שלח אחיות מוסמכות לשרות הצבאי, אולם מאז נשתנה המצב לרעה ועברו חדשים רבים יקרים שהעולים במתנות סובלים באופן ניכר מחוסר אחיות מוסמכות, ובעיה חולכת ומחריפה. בכל העת הזאת אנו מספשים דרך כיצד לערוך חלוקה צודקת של כחות העבודה בין כל המוסדות הרפואיים בארץ כולל את מחנות העולים. אני מאשימה קשה את כל המוסדות הרפואיים בארץ אשר נגשים לבעיה זו כבעלי-אינטרסים. ארגון האחיות רצת לפתור את הבעיה הזאת באופן שיאפשרו חצי יום עבודה לאחות האם או לאחות הנשואה. סדור זה היה מאפשר לאחיות רבות שאינן יכולות לעזוב את הבית להקדיש שעות מספר לשרות בבתי-חולים. אולם הקשי הוא בזה שאין המוסדות הרפואיים מוכנים לקבל אחות לחצי יום עבודה, כי היא דרושה להם גם למחזור של שמירת לילה. רק היום קבלתי במקרה אחות אם לשני ילדים שהסכימה לחזור לעבודה, אולם בגלל המשכורת הירודה והדרישה להכניסה למחזור שמירת לילה ~~מדוע אותה מלכנס לעבודה.~~ *מדוע לא להכניס אותה לעבודה?*

אנו באנו לכלל דעה שיש מחסור באחיות

ואין מחסור. אחיות רבות שאינן בשרות רשואי כיום היו מעוניינות דוקא להכנס שוב לעבודה. אמרתי אתמול את הדברים האלה במועצה ספועלות. אחיות שהקדישו שנים רבות במקצוע זה היו מוותרות מרצון על עבודה משק הבית לו תנאי העבודה היו מאפשרים לה זאת. לצערי המוסדות שלנו כיום אינם מחשבים כלל, ואינם מוכנים להתחשב אפילו לאור המצב החמור השורר כיום בחוסר אחיות בתנאים המיוחדים של האחות הנשואה או האחות האם. אחד הדברים החשובים שהיינו צריכים להנהיג, הוא: למוסדות בערים להכניס אחיות בעלות משפחה, ואת האחיות הצעירות לשלוח למחנות. בלאו הכי האחיות הצעירות חייבות גיוס. את הצעירות האלה יש לשלוח למחנות בהדרכה של אחות מוסמכת וחיקה.

אנו מתנגדות לצו שהוצא, מדוע? אנו רואות

בכל פגיעה קשה באותו מספר האחיות הנושא בעול. הצו הזה אינו יכול בשום אופן לחייב את האחות היושבת בבית לצאת לעבודה. ע"י נמוקים רבים היא חוכל להשתחרר ויצא שהיא חשתמט על פי חוק. ודוקא אותן האחיות הנושאות בעול כל הזמן עליהן יתקול הצו. ע"י צוים בלבד לא נוכל בשום פנים לגייס אחיות נוספות. החוק חייב להבטיח לאחות תנאי עבודה ותנאי שכר הוגנים. הייחי רוחה לשאול אתכם, מי מהבעלים היושבים כאן היה מוכן שאשתו תצא לעבודה ושהוא מכספו היה מכסה את הוצאות החזקה הילדים והוצאות משק הבית. מי מכס היה מוכן שאשתו תעבוד ביום ובלילה, בשבת, ובחגים ללא הפסקה. כשאחות עובדת אין לה לא יום ולא לילה, לא שבת ולא חג וגם לא חיי משפחה.

אם זהו מצב חירום והממשלה מעוניינת בגיוס

אחיות, שהמוסמכות ביניהן הן רובן נשואות, הממשלה חייבת להבטיח תנאים הוגנים לנשים אלה. מדוע יפול העומס רק על מספר של אחיות. רובן נענו לצו כשהיו צריכות להתגייס לצבא, לצאת למחנות באירופה, לצאת לקרפטיין ומאוחר צבוא מצומצם נדרש עכשיו לצאת למחנות בארץ. האם לא שמו לב השלטונות המוסמכים שמספר האחיות החדשות הלך ומצטמצם? האם שמו לב לתנאים השוררים בבתי-הספר לאחיות? מדוע אינכם שמים לב שהנערות הצעירות אינן בוחרות היום במקצוע הזה? מה המניעה לכך? - המשכורת ותנאי העבודה הם השוללים את הרצון מהנוער הצעיר לבחור במקצוע שכה רבות לחם כדי להשיגו. אפשר לומר שבאופן יחסי מספר האחיות הולך וקטן לגבי מספר האוכלוסיה 4/

החולך וגדל. מטרת המכתב שנכתב על ידנו, היא להוכיח לשלטונות המוסמכים שאי אפשר להמשיך ולקיים שרות רפואי יעיל של אחיות אם המצב ימשך כפי שהוא כיום. הממשלה חייבת לשנות תכלית שש שנוי את יחסה למקצוע האחות. ראשית כל יש להעלות את השכר גם לאחות המחלילה. מדוע אחות, אחרי שלש שנות למוד מפרכות הקבל משכורת הרבה פחותה מזו של פקידה מתחילה אשר מקדישה רק שלשה חדשי למוד לערך על מכונית/כתיבה, אחראיאל חתיה כל תזונה לטובה במקצוע זה בארץ, באם הממשלה לא תשנה את יחסה למקצוע זה. יש לעשות שני צעדים בכוח זה: א) משכורת הוגנה שתכסה את ההוצאות; ב) שעות העבודה בהתאם לכתוח אדם. ישנן אחיות רבות בארץ שהצטבר אצלם חופש במשך ארבע שנים ועדיין אין כל אפשרות שהן תקבלנה אותו. אם השפורים האלה יבוצעו אני משוכנע שמספר רב של אחיות תתיצבנה לשרות בעבודה. רצייתי רק להעיר כי לפני שנתיים בערך סיימו את בית-הספר לאחיות כ-170 מעומדות. 70 מהן פרשו מעבודה מיד.

הדברים שנאמרו במכתב, היתה להם מטרה אחת.

רצינו שהמוסדות המוסמכים ידעו באמת מהו המצב של אחות בארץ.

רצייתי לציין כי בזמנו גייסנו כ-40 אחיות

והיקוח בנוח 40-42 שיצאו לשרות בצבא. אנו פנינו כבר פעמים אחדות לשרות

הרפואי הצבאי ובקשנו לשחרר את האחיות האלה מהצבא. לבקשתנו זו קבלנו מכתב

רשמי מאד מהשרות הרפואי המודיע לנו שהם לא יוכלו לשחרר את האחיות האלה,

אלא אם נמציא להם רשימה של אחיות צעירות אשר תסכמנה למלא את מקומן של האחיות

הוחיקות לשאחאצאצא המשרתות עתה בצבא. וכאן רצייתי להסב את תשומת לבכם לכך

שאף השרות הרפואי הצבאי שואל אותנו אם יש לנו אחיות תסכמנה להחנוד

לשרות זה - זהו המצב של המתפור באחיות מוסמכות בארץ.

אחאצאצא

למרות שקראתי את המכתב שנשלח ע"י ארגון

הרב שאג:

האחיות, אשר לפי דעת הועדה ודעה מנהלי

משרד-הבריאות הוא פוגע ביותר, אני נאלץ להודות שבכל השאלה חזו אעמוד

כסניגור לצד ארגון האחיות. כשהממשלה מוציאה צו עליה להתחשב בשני דברים:

א) עד כמה הצו הוא צודק; ב) עד כמה הוא בר-בצוע. לצערי אני שמע ששני

התנאים האלה חסרים בצו הזה. הצו יכול להיות צודק בה במידה שהוא מקיף

את כל שכבות הצבור בהתאם למעמדו ובהתאם למקצועו, אבל דוקא צו זה מטיל עול

רק על צבור מצומצם מהיישוב ועד כמה שידוע לנו זה איננו צו לזמן מעבר,

לא יתכן להטיל צו תובה על חלק מצומצם של היישוב, ובפרט שהחלק השח הן נשים וברובן אמהות. הצו איננו צורך במאה אחוז וגם אינו בר בצוע. ואין פלא אם מארגון האחיות היה נאלץ/בכל חוקף לצו הזה. אני יכול רק להעיר לא לעצם המכתב אלא לצורה שבו הוא נכתב. כך לא כותבים למשל וכך לא כותבים לכנסת. לו מסלח המנדט היחח מוציאה צו כזה אני בטוח שארגון האחיות היה פונה בטון אחר לגמרי.

לאור מה ששמענו כאן מפי הגב' יפן, על מצבה הקשה של האחות ועל הנאי העבודה המפרכים, אני חושב שועדת השרותים הצבוריים, וכן נציגי משרד הבריאות הנמצאים כאן ישימו לב לדרישות הצודקות בהחלט של האחיות וישחדלו לשפר במידה נכח את הנאי העבודה. יש לאפא להפגש ללא דחוי עם משרד האוצר ולבקר מחדש את דרגת המשכורות לאחיות.

ת. למרון:
אני מבינה שהענין שאנו דנים בו, הוא כיצד להתגבר על המחסור הקיים באחיות. הייתי רוצה לשמוע בפני נציגת ארגון האחיות הצעות בקשר לכך. מה נעשה כבר בשטח זה ומה אפשר עוד לעשות.

ד"ר מאירג:
מנהל משרד הבריאות
ברצוני לעדגיש, כי כאשר קבלתי את המכתב הזה מארגון האחיות, אמרו לי האנשים במשרדי, כי מכתב כזה עלי להתזיר על פי כחובתו, אולם למרות זאת מצאתי לנכון לחשיב על המכתב. גם חברי הועדה כאן הרגישו שהצו לגיוס האחיות הוצא ביוזמת הועדה הזו וביוזמת הכנסת, ולא ביוזמת משרד הבריאות הממשלתי. להיפך, אנו פקפקנו מאד בהוצאת צו כזה. זו הייתה גם דעה שר הבריאות. שאלת היענות לצו אינה תלויה בצו עצמו אלא ברגש ההתנדבות של האחיות. אפשר לומר בבירור שהצו הוצא לאחר שהיה ויכוח חריף בכנסת על מצב האי שפוז ועל מצב הבריאות במחנות אולאחר התרשות רבות מצד העתונות.

ועתה לעצם הענין. למרות הצו אפשר לומר שהמצב הוא חמור. ספרתי לכם כבר על הקמת ועדת-חיאום שמתפקידה להוציא אחיות מוסמכות ממוסדות למחנות. אולם גם כאן החמונה היא עגומה ביותר.

ועדת החיאום מורכבת מבאי-כוח ארבעה מוסדות; קופת חולים, בית החולים העירוני בחל-אביב, בית החולים הממשלתי בחיפה והדסה בירושלים. כשפניתי לארבעת המוסדות האלה בבקשה שכל מוסד יתן לי אחות מוסמכת אחת לפחות לחודש ימים עד אשר ימצא סדור סופי - הדסה נענתה ברצון, קופת החולים נענתה, בית החולים הממשלתי בחיפה טען שאינו יכול לעשות זאת, ומבית החולים העירוני בחל-אביב קבלתי מכתב שהוא מסרב בהחלט. הודעתי למוסדות אאלה שאם לא אקבל מכל אחד לפחות אחות אחת אפנה אני בעצמי ואבחר לי אחת האחות הרצויה לי ואשלח אותה למחנה.

היום קבלתי טלגרמה מאמריקה בה הודיעו לי

כי יתכן ש20 אחיות מתנדבות תשלחנה לארץ, אבל הם דורשים מאתנו הלוואות להוצאות הנסיעה. כמו"כ נקבל בזמן הקרוב אחיות מהלמדות שעברו קורס קצר בצרפת שהתנהל ע"י הג'וינט.

כמו"כ עלי לציין לפני הגב' יפן שמשרד הבריאות

הממשלתי הפכים בזמנו לקבל אחיות לחצי יום עבודה.

אשר למשכורת, הצלחנו לקבוע את הדרגות הבאות:

אחות רווקה - 47 ל"י; נשואה בלי ילדים - 47 ל"י; אחות עם ילד אחד - 52 ל"י
אחות עם שני ילדים - 57 ל"י.

אשר לסדור הילדים במוסדות, הסכמתי כבר פעם

להקציב סכום די ניכר להקמת מוסד כזה. אולם את המוסד עצמו צריכות להקים האחיות או כל ארגון אחר - אבל לא הממשלה. אין אנו יכולים לספל בהקמת מוסדות לילדים.

לולא המחסור באחיות היינו יכולים לשפר

במידה נכרת מאד את מצב האישפוז בארץ. עומדים לרשותנו סכומים ניכרים

לרכישה בנינים, ציוד, וכו'. בחל-ליטויןסקי נפתחה מחלקה לילדים בה 35

מטות, אולם על כל המחלקה מפקחת רק אחות מוסמכת אחת. יתר המטפלות - גוייסו

מבין העולות החדשות אצלנו בלוד וברמלה. בנוח אלה לא ידעו אף

פעם מה פירוש טפול בילדים. בעוד שבוע תהיה מוכנה ברג'ני מחלקה בה 50 מטות,

אולם אני חושש שלא נוכל לפתוח את המחלקה מחוסר אחות מוסמכת. אם לא תהיה

השפטה פעילה ונמרצת מצד ארגון האחיות - נעמוד בפני שחוק גמור.

אנו מצפים מצבור האחיות יחס אחר לגמרי לבעיה זו.

ד"ר ליכטיג:
משרד הבריאות

תרשו לי להדגיש שהתכנית בדבר גיוס אחיות והרחבת השרות הרפואי לא הוצעה ביוזמת הכנסת בלבד. עוד בחודש מאי ש.ז. ערכנו הזכיר מפורט על התכניות של משרד הבריאות. עד היום לא הוצא חוק מיוחד הקובע שרות חובה לאחיות. הוצא חוק שרות כללי לשרותים חיוניים, הכולל בין היתר גם את האחיות. (החוק פורסם ביום 22.9.48) לא הוספנו דבר לחוק החוא ולא שמנו דבר.

רציתי להעיר לדברי הגב' יפן בקשר לשעות חלקיות של האחיות בבית-החולים. אנו מוכנים לקבל את עצם הפרינציפ אולם ע"י כך אנו שוב מקפחים דוקא את אהן האחיות האמצעיתת ייבוח לעבוד יום שלם, כי האחיות הנשואות והאמהות שתכנסנה עכשיו לעבודה, ולעבודה חלקית, אינן מסכימות בשום פנים להכנס למחזור של משמרת לילה. אני מבין את דרישתן אבל שוב, כפי שהדגשתי, יוצא שבמשמרת לילה העבודתה רק אותן האחיות העובדות עבודה מלאה, ואני רואה בזה קפוח.

מה שעשינו עד עתה, איננו במסגרת של צו גיוס. אנו ערכנו מפקד של כחות העבודה. משרד הבריאות רשאי בהחלט לדעת מהו מספר הכחות העומד לרשותו במקרה הצורך.

אנו נפגשנו פעמים רבות עם ועדת המנגנון הממשלתי בקשר לקביעת המשכורת לאחות. אני מצטער שעד היום לא קבלנו מארגון האחיות דרישה מעשית מהו גובה השכר שהן דורשות. אני מצטער שאנו צריכים למנוע בהחלט שוק שחור בקביעת המשכורת לאחיות.

הגב' יפן הזכירה בהמשך דבריה על מקרה של פטורי אחות במוסד. אין אנו חסידים גדולים של פטורים במצב כזה של חוסר כח אדם, אולם לצערי ישנן אחיות המנצלות את העובדה הזו ומעמידות דרישות ומכניסות דמורליזציה בין כל העובדות במוסד. במקרה כזה אנו חייבים לפטר אדם אחד כדי שלא נעמוד בפני מצב שאחיות רבות חסרבתנה להמשיך לעבוד.

אשר לעצם הצו. אני יודע שאנשים רבים

לא יתייצבו אלא אם יחול עליהם צו מפורש. אני מכיר רופא ילדים שאמר לי בפירוש, צאץ כי כל עוד לא פורסם צו אשר יחייב אותו לצאת לעבודה במחנה

הוא לא יעזוב את הקליניקה הפרטית שלו בעיר. המפקד שערכנו עזר בכל-אופן הרבה. הצלחנו להוציא כ-20 אחיות מוסמכות למחנות. וזהו בערך 60%-70% ממה שישנו בכלל.

הגב' יפן החמירה שאנו, משרד הבריאות הממשלתי, הוא בעל אינטרסים ואין אנו ניטראליים בקשר לבעיה גיוס האחיות. ברור שהדבר הוא כך, אנו צבור מעוניין ואיננו יכולים להיות ניטראליים לגבי בעיה האחיות, ובחור צבור מעוניין, אנו רוצים גם לשמור על כך שהאחיות לא תצלנה את הקוניקטורה הזו של מחסור חמור באחיות מצד אחד, ומצד שני מצב חמור במחנות ואפילו במוסדות העירוניים. אין אני חושב שיש גוף אחד שיכל להיות ניטרלי במקרה זה. אפילו צבור האחיות אינו ניטרלי, והממשלה בודאי שאינה יכולה להיות ניטרלית. הממשלה חייבת לדאוג לכל המוסדות והיא חייבת לשפר את המצב בכלל.

הבעיה אצלנו היא חמורה ביותר ולא נוכל

בקלות לפתור. בארצות רבות פתרו את השאלה הזו של מחסור באחיות בעזרת הנזירות, כי עבודת האחיות דורשת התמסרות רבה למקצוע, המקשה יחד עם זאת לנהל חיי משפחה מסודרים. זוהי זכותה המלאה של האשה לנהל חיי משפחה מסודרים ולהיות אם לילדים, ואין אנו יכולים למנוע זאת מהאחות שלנו.

א. מביב: שמענו כאן דרישות צודקות בהחלט מב"כ ארגון

האחיות. אף חז"ל אמרו: רופא חינם - שוה חינם.

ז.א. אין הרופא מחסר לעבודתו אם לא משלמים לו כראוי. אצא אין אנו יכולים

לדרוש מאדם כי יקדיש את כוחו בחינם. אני חושב שאת הדרישה הזו לשפור

הנאי עבודה של האחיות אנו צריכים לבטא אף מעל במת הכנסת. אני מציע כמ"כ

לבחור בועדה מצומצמת שתפגש עם ארגון האחיות וחבר אתה במפורט את כל הדרישות

להן בקשר למשכורות. לדעתי, חייבת גם הכנסת לדעת שאחד המניעים לגיוס אחיות

היא שאלת המשכורת הירודה.

ד. נצר: הועדה שלנו אינה צריכה להכנס לבירור מי

צודק ומי אינו צודק. אנו שליחי צבור והתפקיד

שעומד לפנינו הוא כיצד לפתור את הבעיה של חוסר האחיות, ויחד עם ארגון

האחיות אנו צריכים להשתדל לחפש את הדרך הנאותה לשפור המצב. אני מצטערת

שלפגישה הזו הופיעה רק ב"כ אחד של הועד, היה רצוי להפגש עם הועד כולו.

יש הכרח להבהיר את כל הבעיות ובכלל יש צורך ביתר גמישות משני הצדדים. ישנם דברים שאי אפשר לסדרם רק עפ"י חוק, ובפרט כשהדבר נוגע בעבודה הדורשת התמסרות רבה.

אם אנו נווכח שהדרישת של ארגון האחיות הן צודקות - אנו נעמוד לימינן בכל הדרישות שלהן, אבל ראשית כל אנו, בתור ועדה כנסת, דורשים מהן לשחף פעולה אמיצה עם משרד הבריאות, כדי לפתור את המצב החמור הקיים עתה בשטח זה של מחסור באחיות. כשהאויב עמד בשערי ארצנו נענה כל הישוב לקריאה להחליץ לעזרה, אולם עכשיו האויב הזה עומד כבר בתוך ארצנו, דעל אחת כמה וכמה שיש לפעול במלוא המרץ ובמלוא ההתמסרות.

ח. למדן: המדינה רשאית לגייס כל כוח הדרוש לה, ואף כוח מקצועי כגון: אחיות, רופאים ומורים. בכך אין כל ספק. אולם אין גם כל ספק שצריכה להיות קואופרציה בשאלה זו מכל הצדדים.

הולך ומתברר עתה שישנם כמה מקצועות בהן נצטרך לקצר במידה ניכרת את שעות העבודה לנשים והם: אחיות ועובדות במסעדות, המקצועות האלה הורסות לגמרי את בריאות הנשים ואנו חייבות לעמוד על המשמר ולדרוש את כל ההקלות המגיעות לאשה שהייתה לעבוד גם בשעות הלילה. בעצם, אנו צריכות ללחום עתה בכוון של ביטול עבודת לילה לנשים.

לדעתי 47 ל"י, הוא פחות ממה שהשיגה אחות בעבודה בארץ. ב"הדסה" ובקופת-תולים מקבלים כבר יותר וקשה לי להבין משום מה משרד הבריאות מקפח אותן במוסדות הממשלתיים. דוקא במצוקה הזאת חייב היה משרד הבריאות לעשות את כל המאמצים ולהקציב סכומים ניכרים, כדי שחקל על המלאכה של גיוס כוחות אדם, ובפרט כשהמדובר הוא בכוחות מקצועיים בעלי נסיון, כי אי אפשר לגייס סתם נשים לעבודה זו - יש הכרח לגייס בעלות מקצוע - ועבור זה יש לשלם.

אשר לעבודה ועדת החיאום: לדעתי יש הכרח לעשות חלוקה צודקת של כוחות אדם לאו דוקא מ-4 המוסדות שנאכרו לעיל, אלא אפ"ש גם להביא בחשבון את המוסדות הפרטיים - בכלל כל מוסדות הרפואה בארץ ללא יוצא מהכלל !

אני מציעה כמו"כ להקים ועדה ערעורים מוסמכת מורכבת גם מב"כ ארגון האחיות, וע"י כך האחיות תהיינה בטוחות שאין משתמשם לדעה בצור שהוצא.

בעית מוסדות הילדים לגבי האחיות היא חמורה ביותר, כי הן האחיות והן האם-המורה יודעות יפה מה הן הדרישות שלהן ממוסדות לחנוך ילדים, ולפיכך גם הדרישות שלהן לגבי חנוך ילדיהן הן גדולות מאד ויש בהחלט להתחשב בכך. אינני דורשת, כי עבור האחיות יקימו מעונות "לוקסוס" לילדים, אבל לכל הפחות מעונות כאלה שיספקו את דרישותיה של האם-האחות והממשלה צריכה להתחשב בכך באופן מיוחד.

ח. כהן-מגורי: בשאלת המחסור באחיות אנו דשים כאן כבר בכמה ישיבות ואיני רואה עדיין כל תקווה שהיא מאז התחלנו לדון בדבר. לדעתי אין כל פוריות בעבודות הועדה שלנו. אין אני צריכים תמיד, לעצמנו לבוא לכאן ולשמוע הרצאות על המצב - אנו חייבים גם לדון בינינו לבין עצמנו בשאלה זו ולמצוא את הפתרונות המחאימים, וגם לסכם את ההרצאות ששמענו. אין כל טעם להרצאות אם לא נבוא לכלל סיכום והצעת פתרונים לבעיות.

ד"ר ליכטיג הזכיר כאן "שוק שחור" בקשר למשכורות עבור האחיות. לדעתי אין כל "שוק שחור" ביחס לשכר עבודה. אם העובד מצליח להשיג יותר - אדרבא מוטב כך, זוהי מלחמתו התמידית של העובד להשיג תנאי עבודה טובים יותר.

אני מציע שנבחר בוועדה משנה אשר חברי במפורט את כל הדרישות של ארגון האחיות ואח"כ תמליץ על הדרישות האלה בפני מנהלי משרד הבריאות, או משרד האוצר.

היו"ר א. רקנטי: לדעתי הערתו של מר כהן-מגורי ביחס לפריון העבודה של הועדה הזאת איננה נכונה. לדעתה הועדה פעלה כבר בשטחים רבים, ואף בשאלת האישפוז ושאלת האחיות נעשו דברים רבים ביזמת הועדה לשרותים צבוריים.

הגב' ד. יפן: לאחר ששמעתי את כל ההערות כאן הבינתי מהו העוקץ שבאשמה נגדנו. המכתב שנכתב על ידינו בא מתוך מגמה להוכיח עד כמה לדעתנו הצו אינו יעיל, בו בזמן שאנו חושבות, כי מפקד האחיות הוא הדבר היעיל ביותר.

בכל פעם כשאנו באות בדרישות להטבת תנאי עבודתה של האחיות, אנו שומעות מכל צד רק מלה אחת: "נכון". אבל חוץ מהאישור הזה לדרישתנו אנו דורשות גם פעולה ממשית - אולם זה לא נעשה עד עכשיו.

ואיני רואה איזה שהוא ערוד מצד משהו בענין זה. המשכורת של אחות בממשלה איננה 47 ל"י. משכורת זו מקבלת אחות רק בחודש השני לעבודה, או רק לאחר שהמוסד בטוח שהיא לא תעזוב את העבודה. בתחילה מקבלת האחות רק 37 ל"י. כיום נמצאים בממשלה 40 עובדים בבחי חולים שטרם קבלו משכורת למרות שהחחילו לעבוד בחילת חודש מאי ! וביניהם רבים מהעולים החדשים אשר החשלו בעבודה בבחי חולים, ויש לעזור להם בכל האמצעים להחזיקם בעבודה.

אנו הצלחנו גם להעביר 3 קבוצות של אחיות-עולות, אשר במשך 4 שעות ביום ניתנת להן הדרכה לשיטת העבודה בארץ ו-2 שעות ביום למוד השפה העברית. המשחפות בקבוצות האלה מקבלות כל אחת 5 ל"י דמי כיס. האחיות נכנסו כבר לעבודה בבחי החולים, וטרם קבלו את משכורתן הראשונה. הייתי רוצה לשאול אתכם כאן, אם באופן כזה אנו יכולים לעודד צעירות חדשות לעבודה במקצוע זה ? תנו להן לכל הפחות בתחילה מה שהובטח להן (37 ל"י או 47 ל"י) אבל לא לעכב את המשכורות ! אם יש מישהו האפשר ב"שוק השחור" - הרי זהו משרד הבריאות בעצמו, כי ע"י הזנחה ודחיות בחשלו המשכורות - האחיות עוברות לבחי החולים הפרטיים.

אשר לתנאי העבודה, רציתי להעיר שהאחות כמעט שאינה מצליחה לשמור בדיוק על 8 שעות עבודה. היא תמיד מקדישה הרבה יותר. ואם גם מצטברים ימי עבודה של 10 שעות - אין היא מקבלת חשלו עבוד השעות הנוספות, אלא מקבלת חופש - אבל גם את החופש היא אינה מקבלת. בינתיים זה רק מצטבר על-חשבון.

בנוגע למוסדות לילדים, ברצוני להדגיש, כי קיים כבר מוסד כזה עבור האחיות העובדות בקופת-חולים. המוסד קיים כבר 3 שנים. החשלו הוא 21 ל"י לחודש. הילדים נמצאים שם מ-7 בבקר עד 7 בערב. גם אנו דורשות מוסדות כאלה לילדיאחיות העובדות במוסדות ממשלתיים, אבל בתנאי שהממשלה תטפל בהקמת המוסד הזה. אנו מוכנות להגיש את כל העזרה שחודש, אבל אין אנו יכולים בעצמנו לטפל בכל הענין. אנו מוכנות לעזור ולא להעזר. עם כל הרצון הטוב שלנו אין אנו יכולות לקבל על עצמנו את הסדור של מעונות ילדים.

רציתי להעיר כאן, שאנו דורשות גם חשלו עם עבוד שמירת לילה העוברת על המכסה הרגילה (חודש ימים בשנה). אם אחות צעירה עוברת על המכסה - יש לשלם לה. אני מצטערת שהמוסדות הממשלתיים החשלו מדרישה זו. אשה אינה יכולה להקדיש יותר מאשר חודש ימים בשנה לשמירת

לילה. אנו מתנגדות לכך באופן פראנצפיוני גם מטעמי בריאות ! אנו דורשות קודם כל מהחברות התנדבות - זאת דרשנו, אבל יחד עם זאת אנו דורשות התחשבות מלאה מצד המוסדות בדרישותינו, שהן צודקות בהחלט.

אגב רצייתי להעיר, כי גם במשרדי הממשלה נמצאות אחיות רבות, שלדעתי היו יכולות בהחלט לצאת לעבודה מעשית במחנות במקום לשבת במשרדים, ואפילו במשרדי משרד הבריאות.

כדי למצוא פתרון למצב הקיים אנו מציעות:

(א) שכר עבודה הוגן למקצוע זה.

(ב) תנאי עבודה: שעות עבודה, חופש, וכו'.

(ג) העברת אחיות צעירות חייבות גיוס למחנות, ובמקומן להכניס אחיות נשואות ואמהות החייבות להמצא בעיר.

(ד) לשחרר 20 אחיות צבוריות הנמצאות עדיין בצבא.

(ה) יש להבטיח לאחיות היוצאות לעבודה במחנות, הלופין בכל כמה חדשים. לא יתכן שחלק אחיות ימצא חמיד במחנות בתנאים ירודים ביותר, ובזמן שאחרות מסודרות באופן קבוע במוסדות בתנאים הגייניים מתאימים.

(ו) הקמת מוסדות ממשלתיים לילדי האחיות.

א. תבירי: אני מצטער מאד ששמעתי כאן מפי הרב שאג

דברי קטרוג על הצו שהוצא ביזמת הועדה שלנו.

עד כמה שידוע לי גם הוא השחתף בכל הישיבות וגם הוא צדד בצו שהוצא בדבר

גיוס אחיות. אם אמנם יש להכניס הרבה תיקונים בצו - אין בכל זאת

לקטרג עליו. הצו הוצא ביזמת הועדה לאחר הדו"חות העגומים ששמענו מפי

נציגי משרד הבריאות ולאחר הבקורים שחברי הועדה ערכו במחנות ועמח

מקרוב על המצב המחריד השורר במחנות !

אנש חוזר ואומר כאן, שאני דורש יחס אחר

לגמרי מארגון מקצועי ארצי, לגבי בעיות כה חמורות השוררות כיום בארץ.

אין להעמיד קודם תנאים ואח"כ לצאת לעבודה. קודם כל יש לצאת לעבודה

ואח"כ להעמיד את התנאים ולהציג דרישות. לדעתי, אנו בחור ועדת כנסת

נעמוד מאחרי משרד הבריאות הממשלתי בשאלה זו. כיצד יכל ארגון מקצועי

לכתב במפורש לממשלה שהוא יתנגד לצו שהוצא ביזמת הכנסת ? יש אגאאא

קודם כל להענות לצו - ואחר-כך לבוא בדרישות. התיקון למצב הקיים יכל

לבוא רק אם יהיה שיחוף פעולה מלא והבנה הדדית בין כל הגורמים ואז

גם אנו, ועדת הכנסת, חברר את כל הדרישות וחמליץ עליהן במידה שנראה

כי הן צודקות.

ד"ר ליכטיג:

בקשר לחנאי העבודה של האחיות רצייתי להעיר,
כי אנו עשינו כל מה שאפשר היה לעשות לטובת
האחיות העובדות במוסדות הממשלתיים, אולם לא בנו תלוי הדבר, כי אם במשרד
האוצר.

היו"ר א. רקנטי:

אנו בתור ועדה כנסת מוכנים בהחלט לשמוע
ולדון בפרטי הדרישות של ארגון האחיות
ולחמליץ עליהן בפני משרד הבריאות ומשרד האוצר. אנו נשתדל, כי הבעיה
הזו של אי-הבנה בין ארגון האחיות לבין המוסדות הממשלתיים חורג מהפק.

ח. כהן-מגורי:

אני מציע, כי להבא נקבל לפני היש בה חומר
על הבעיות בהן נדון, ובזמן הישיבה נשאל
רק שאלות ונציע הצעות, אחרת לא נוכל אף פעם להקדם בעבודתנו, והעבודה
לא תהיה פוריה.

יחד עם זאת אני מציע לצאת צאצאאמשעה שהועדה

תברר יחד עם ב"כ ארגון האחיות את כל הדרישות המפורטות בקשר להטבת
משכורתן, וכן יתר החביעות שלהן (בלי נוכחותם של נציג משרד הבריאות).

א. חבורי:

אני מסכים להצעתו של מר כהן-מגורי. אני מציע
לבחור בוועדה משנה בת 3 חברים שחטפל בדבר.
אין צורך כי הועדה כולה תעסוק בזאת. ועדה המשנה מתפקידה יהיה לחוות
בין ארגון האחיות לבין משרד הבריאות.

החלטות:

נבחרה ועדה משנה בת 4 חברים:

- 1. מר יען גיל
- 2. מר ח. כהן-מגורי
- 3. גב' ד. נצר
- 4. גב' ח. למדן

כמו"כ הוסכם, כי להבא נבקש מהמרצים להמציא לנו חומר
בכתב ימים מספר לפני הישיבה, כדי שבישיבה נוכל להגיע לעצם הברור
ולא רק לשמוע הרצאות.

x x x